

Samenvatting leefklimaatonderzoek mei-juni 2016

In opdracht van het management van Gezinshuis.com, heeft Hogeschool Leiden (Expertisecentrum Jeugd) onderzoek gedaan naar het leefklimaat binnen de gezinshuizen. Dit is onderdeel van het langlopende onderzoek naar het leef-, leer- en werkklimaat in (residentiële) jeugdzorginstellingen. De rapportage bevat de resultaten van de meting in mei/juni 2016. Van de gezinshuizen die zijn aangesloten bij Gezinshuis.com hebben er 30 (met in totaal 113 kinderen en jongeren) deelgenomen aan het onderzoek. Dat houdt in dat ongeveer 20% van de gezinshuizen deel hebben genomen.

Aanpak onderzoek

Voor het onderzoek hebben de kinderen en jongeren in de gezinshuizen vragenlijsten (Group Climate Inventory) ingevuld over de beleving van het leefklimaat in het gezinshuis. Onder het leefklimaat wordt onder andere de beleving van de ondersteuning van de gezinshuisouders, de sfeer in het gezinshuis, de eerlijkheid van regels, deprivatie en mate waarin jongeren dingen leren verstaan. De resultaten van de steekproef bij de gezinshuizen zijn vergeleken met scores van kinderen en jongeren die in residentiële jeugdzorginstellingen verblijven, die dezelfde vragenlijst hebben ingevuld.

Resultaten onderzoek

Uit de resultaten van dit eerste onderzoek blijkt dat er over het algemeen in de onderzochte gezinshuizen een positief leefklimaat door de kinderen en jongeren werd ervaren (zowel voor de groep 8-11 jaar als de 12+ groep). Er zijn verschillen tussen gezinshuizen, maar voor alle gezinshuizen geldt dat de leefklimaatfactoren positief worden ervaren. Ook ten opzichte van de residentiële voorzieningen is het leefklimaat in de gezinshuizen significant positiever. Het resultaat van deze eerste studie is zondermeer positief te noemen. De resultaten van het onderzoek ondersteunen namelijk de hypothese dat een kleinschalige woonvoorziening een positief effect heeft op de beleving van het leefklimaat (Bekken, & Van der Helm, in press).

Aanbevelingen voor vervolgonderzoek

Verdiepend vervolgonderzoek naar de gezinshuizen kan inzicht bieden in de beleving van de jeugdigen en jongeren in de gezinshuizen. Vervolgonderzoek kan zich richten op de verklaringen voor de resultaten van het huidige onderzoek. Hoe komt het bijvoorbeeld dat het leefklimaat in gezinshuizen veel positiever wordt ervaren? Komt dit ook tot uiting in het gedrag van de kinderen en jongeren? Daarnaast zou vervolgonderzoek zich kunnen richten op de belevingen en ervaringen van gezinshuisouders en de biologische kinderen van de gezinshuizen. Staan zij er net zo positief in? Tot slot zou vervolgonderzoek kunnen aantonen of de gezinshuizen in staat zijn om de positieve resultaten te behouden en in welke mate dit de sociaal-emotionele ontwikkeling van jongeren beïnvloed.

Aanbevelingen uit het eerste leefklimaatonderzoek

Uit het onderzoek volgen een aantal aanbevelingen.

- Een eerste aanbeveling is dat de resultaten van het onderzoek worden besproken met de gezinshuisouders en de kinderen en jongeren die deel hebben genomen aan het onderzoek. Het bespreken van de resultaten (ook met de kinderen/jongeren) zorgt ervoor dat het leefklimaat gaat 'leven' in het gezinshuis en zorgt voor een gedeelde verantwoordelijkheid om een positief leefklimaat te creëren. Op die manier kan het leefklimaat in de gezinshuizen die een relatief lage score hebben behaald positief worden beïnvloed.

- Daarnaast kunnen gezinshuisouders, door ervaringen te delen of door intervisie leren van elkaar en elkaar helpen het leefklimaat positief te beïnvloeden.
- Een andere aanbeveling is herhalen van het leefklimaatonderzoek. Uit ervaring weten we dat herhaald meten, eventueel in combinatie met coaching goed werkt en de gezinshuisouders houvast biedt.
- Tot slot verdient het aanbeveling om bij de volgende meting ook het werkklimaat van de gezinshuisouders (en het klimaat van de eigen kinderen) te meten.

Dergelijke additionele informatie kan meer inzicht verschaffen in de wisselwerking tussen de ervaring van het leefklimaat tussen gezinshuisouders, gezinshuis kinderen en eigen kinderen. Het valt te verwachten dat kinderen in een dergelijk positief klimaat zullen groeien en floreren. Uit analyse van de uitstroomgegevens kan worden opgemaakt of de kinderen en jongeren na het verblijf in een gezinshuis inderdaad vooruit zijn gegaan. Dat valt wel te verwachten, want ieder kind wil naast overleven ook groeien en erbij horen.